

KARADENİZİN KIYIĞINDA

Rıfat Ilgaz

Öykü Karadenizin hırçın dalgalarına kıyısı olan Akçakoca'da yaşayan Hamit'in deniz kenarında bir adam vücudu görmesi ile başlayan öykü aynı heyecan ile devam eder. Hamit değirmendeki arkadaşı Ahmet ile birlikte sağanak yağmura rağmen adamı kurtarırlar. Bir müddet adama bakan Ahmet, Recep'ten bir karşılık beklemez. Bir gece Hamit ile Ahmet açma yaparak fındık dikme hayallerini gerçekleştirmek üzere orman yakarlar. Rüzgâr nedeni ile yakmak istedikleri alandan taşan yangın Hacı Dursun'un tarlasına sıçrar. Fırsatçı ve açgözlü biri olan Hacı Dursun hemen durumu kendine çevirip yanan araziye de konmak için Jandarmaya şikâyetinde bulunur. Ahmet, Jandarma tarafından takibe alınır, topraklar da adamları olduğu için Hacıya kalır. Köyde kargaşa çıkar. Ahmet'in değirmende yatıp kalkmaktan rahatsız olan Recep ise nüfus cüzdanı olmadığı için denizdeki işine geri dönemez. Sonunda Hacı'nın fındık fabrikasında günlük ihtiyaçları karşılığında işe başlar. Recep ile fabrikada çalışan Güllü arasında başlayan yakınlaşma aşka dönüşür. Güllü'den hoşlanan ve onu elde etmek isteyen Hacı'nın oğlu Şemsi, Recep'e gözdağı verir. İkisinin evleneceği söylentisini de işiten Şemsi çılgına döner ve ekibini toplayıp Güllü'nün de evini basarak zorla kıza sahip olur. Sevdiği kızın yaşadıklarını öğrendikten sonra Recep derin bir üzüntü ile İstanbul'a gitmeye karar verir.

Tema

Sosyal Adaletsizlik Sosyal yaşamın içerisinde var olmaya çalışan halkın kendine göre üst saydığı ağa varlığı ile olan çatışmasının verildiği romanın teması "sosyal adaletsizlik" olarak göze çarparken adaletsizliğin yaşandığı ortama devlet birimlerinin de destek verdiği görülür.

Rüşvet ve adam kayırma gibi özelliklerin görüldüğü yörede ağa kendi adaletini uygulamaya çalışırken insanları sömürmekten geri kalmaz. Halka yapılan haksızlığın direnişini temsili eden biri olarak Ahmet tüm köylüyü ağaya karşı arkasına alır lakin bedelini hem annesini kaybederek hem de hapse girerek öder.

Kişiler

Recep İçinde bulunduğu motorun arıza yapması sonucu Karadeniz'in hırçın dalgalarına yenik düşen deniz aşığı Recep, Hamit ve Ahmet tarafından kurtarılır. Kimliği olmadığı için bulunduğu yeri terk edemeyen Recep, Ahmet'e yük olmamak adına kendine iş arayacak kadar düşünceli biridir. Sahip olduğu gücü kullanmakta özgüveni yüksek olan Recep, Hacı'nın fabrikasında karın tokluğuna işçi olmayı kabul eder. Güllü'ye aşık olan Recep, kızı korumak adına zekice düşüncelere sahip olsa da başarılı olamaz. Kendisi ile sürekli görüştüğü Temel Reis sayesinde kimliğine kavuşan Recep, sevdiği kızın Şemsi ile olan münasebetinden sonra Akçakoca'da yaşamak istemez. Kendisine gelen teklifleri değerlendirerek yaşadıklarından uzaklaşmayı tercih eder. Ona göre bir denizci daima ileri bakmalıdır.

Ahmet Değirmende kardeşi ile birlikte yaşayan değirmenci Ahmet, köylünün mısırlarını öğüterek zaman geçiren çalışkan ve işine bağlı biridir. Sık sık yanına gelen arkadaşı Hamit ile birlikte Recep'i boğulmaktan kurtarır ve ona iyileşmesi için yardım eden merhametli biridir. Yaptıkları iş yerine kendileri de köyde açma sahibi olmak için plan yaparak kendisine ait olduğunu ne sürdüğü ormanı Hamit ile yakarlar. Olay Hacı Dursun'un bahçesine ilerleyince arkadaşı Hamit saklanırken Ahmet cesur bir şekilde Jandarmanın önüne çıkmaktan kaçınmaz. Kendi topraklarının üstüne konan Hacı'ya karşı direniş gösterirken annesini kaybeden Ahmet, sınırlarını kontrol edemez ve Hacı'yı öldürmek istedi ise de başarılı olamaz ve Jandarma tarafından alıkoyulur.

Hamit Karısı Şerife, oğlu ve iki kızı ile yaşayan Hamit, vicdanı ve iyi niyetine rağmen kendini düşünmek zorunda olan babadır. Her ne kadar sorumluluklarının bilincinde olsa da orman yaktıktan sonra ailesini düşünerek arkadaşı Ahmet'i yarı yolda bırakmaktan çekinmez. Emektar eşiği ile köyde dolanan, mütevazı bir yaşama sahip olan Hamit, üst makamlara rüşvet vermeyi dahi düşünecek kadar kurnaz biridir.

Güllü Namı pek çok yere ulaşmış bir kaptan olan Sadık Reis'in kızı olan Güllü babası kadar güçlü, kararlı ve inattır. Köydeki pek çok genç kıza göre daha dikkat çeken bir yapıya sahip olan Güllü, Hacı Dursun'un fındık fabrikasında işçidir. Adeta bir erkek kadar güçlü ve kuvvetli olan Güllü, kendisine

saldıran Şemsi'ye çoğu kez engel olmayı başarır. Düşünce yapısı olarak kendini bilen ve özgüveni yüksek olan karakter, fabrikada hoşlandığı Recep'e açılmaktan da çekinmez. Zeki ve uyanık bir kız olmasına rağmen Şemsi ve Hacı Dursun'un hile ve ısrarlarından kurtulmayı başaramaz. Her ne kadar iffetli bir kız olsa da sonunda Şemsi'nin olur ve aşkı Recep ile ayrılmak zorunda kalırlar.

Hacı Dursun Köylü tarafından pek sevilmeyen bir karaktere sahip olan Hacı Dursun, tanıdığı makamlar sayesinde her işini kolayca hallettiği için geniş topraklara sahiptir. Ne paraya ne de toprağa doymayan açgözlü Dursun, çalıştırdığı kadın işçilere az para vererek kazanç sağlamak ister. Recep'in yanında çalışması konusunda saygı duymayan sözleri ile beliren adam kendi karı için kabul ederek karın tokluğuna Recep'i çalıştırır. Oğluna sık sık akıl verme gereği hissedilen Hacı, başına bela olmasın diye oğlu Şemsi'nin peşinde dolandığı Güllü'nün yaşını büyülttürür. Böylece kıza sahip olunacaksa da kaçırılacaksa da oğlu ceza almayacaktır. Kurnazlığı herkesçe bilinen Hacı, Ahmet'in arkasında olan köylü ile girdiği münakaşada Ahmet'in annesinin ölmesine neden olur. Vicdansız ve merhametsiz yapısı ile dikkat çeken Hacı, kendi rahatı ve mutluluğu için başkalarını önemsemeyen bencil bir karakterdir.

Şemsi Hacı Dursun'un şımarık oğlu olan Şemsi, gözüne kestirdiği kızlara zorla sahip olan ahlaksız ve bencil biridir. Sık sık Sabir'in meyhanesinde arkadaşları Hüsnü ve Zeynel ile kafa çeken Şemsi, şehvetli ve inattır. Recep ile uyuşmayan yapısı ile dikkat çeken Şemsi, babasının gücünü kullanarak yaşar. Güllü'den dahi daha zayıf bir bünyeye sahip olan genç adam kızdan dayak yerken de içindeki öfke ile ona sahip olma arzusu ile yaşar ve sonunda buna ulaşır.

Temel Reis Denizlerin kaptanı olan Temel Reis, ara ara Akçakoca'ya gelerek fındıkları gemi ile taşır. Recep'in kendisi ile çalışması için ona yardım etmeye çalışan adamın arzusu sonunda gerçek olur. Akıllı ve hesaplı biri olan Reis bu özellikleri ile zaman zaman bencil olsa da onun yarattığı durum tedbirli olmasından kaynaklanır.

Nuri Ahmet'in kardeşi olan Nuri, abisinin dediklerine uyar ve çoğu zaman hayatını ona yardım ederek geçirir. Ahmet gibi değirmende kalan Nuri, yokluğunda abisinin işlerini yürütür.

Hacer Fındık fabrikasında çalışan Hacer, Güllü'nün yakın arkadaşısıdır. Şemsi tarafından hamile bırakılmış olan Hacer, her ne kadar durumu Güllü'ye anlatsa da kendisi için bir çözüm yolu bulamaz. Saf ve güçsüzdür.

RECEP Mantıklı

Karakter İçinde bulunduğu motorun arıza yapması sonucu Karadeniz'in hırçın dalgalarına yenik düşen deniz aşığı Recep, Hamit ve Ahmet tarafından kurtarılır. Kimliği olmadığı için bulunduğu yeri terk edemeyen Recep, Ahmet'e yük olmamak adına kendine iş arayacak kadar düşünceli biridir. Sahip olduğu gücü kullanmakta özgüveni yüksek olan Recep, Hacı'nın fabrikasında karın tokluğuna işçi olmayı kabul eder. Güllü'ye aşık olan Recep, kızı korumak adına zekice düşüncelere sahip olsa da başarılı olamaz. Kendisi ile sürekli görüştüğü Temel Reis sayesinde kimliğine kavuşan Recep, sevdiği kızın Şemsi ile olan münasebetinden sonra Akçakoca'da yaşamak istemez. Kendisine gelen teklifleri değerlendirerek yaşadıklarından uzaklaşmayı tercih eder. Ona göre bir denizci daima ileri bakmalıdır.

Aktiviteler Ekmeğini ve yaşamını denizden kazanan Recep, her şey eskiye dönünceye kadar Hacı'nın fabrikasında fındık açmak için güç gerektiren kol çevirme işinde çalışır. Sık sık Rüstem'e gidip yemek yer. Bazı akşamlar kafa dağıtmak için kaçak rakı içer.

ÖRNEK ANILAR

Sabit Denizde ölme tehlikesi yaşamasına rağmen fikrinden caymaz ve yine gönlü, akli fikri hayatının anlam bulduğu sulardadır. Ahmet, Recep'in fikrinde olan kararı gördüğü ilk konuşmalarını Hamit'e anlatır: "Deniz bu be! Sigara gibi, rakı gibi başka bir çeşit tiryakilik. Senin Recep var ya... Yattığı yerden ilk başını kaldırdığı gün, nerde benim gemici kâğıdım, dedi. Bu oldu ilk lafı... Ne yapacaksın gemici kâğıdını, diyecek oldum, ters ters baktı yüzüme de, karabatağı tut da kümeste besle bakalım, dedi, önüne istediğin kadar balık getir, taze taze... Yaşayabilir mi? Seviyorum denizi, var mı ötesi... Bakma değirmende yatıp kalktığıma, gözüm gönlüm hep denizde..."

Düşünceli Değirmene gelen Ahmet'ten hoşlanan Raife'nin yorumlarına karşı net bir yargı ile karşılık vermektense Ahmet'in fikrinin önemli olduğunu savunur. Kendisini ona karışacak, sözünün üstüne söz söyleyecek yetkinlikte görmez: "Ben kim oluyorum ona söz geçirecek... Bir sığıntıyım burda... Sağ olsun, bir de işlerine karışsam..."

Özgüvenli Kendine inanan ve güvenen, kararlı kişiliğine güvenerek Ahmet'e daha fazla yük olmamak adına iş arayan Recep, Hacı'nın fabrikasında bulduğu işte bile yapamayacağı düşünülse de yapacağını öne sürer: "Kimin için yapmışlar bu makineyi? İnsanlar için değil mi?"

Sabırlı Fabrikada emrinde çalıştığı Hacı'nın oğlu olan Şemsi ile arası bozuk olan Recep, adamın türlü laflarına rağmen sakinliğini koruyarak sabırlı davranır: " Hiç oralı olmayan Recep, bir tempo tutturmuş çeviriyordu boyuna. Birden makineyi boşa çevirdiğini anladı. Hazne boşalmıştı. Bıraktı kolu. Sıra sıra dizilmiş fındık çuvallarından birini kucakladı. Olduğu gibi boşalttı hazneye. Makinenin koluna yapıştı yeni baştan. İlk önce terslik çıkardı çarklar, yavaştan yavaştan hızlandı. Kırılan fındıklar kutulara akmaya başlamıştı. Şemsi sesini duyurabilmek için geldi, kulağının dibinde bağırdı: "Horozlanmaya kalkışırsan dumandır halin, ona göre!" Ağızını açıp tek bir şey söylemiyordu."

Umutlu Güllü'yü sevdiğinden sonra hayatının yönünü ona doğru değiştirmek isteyen Recep, sevdiği kızın Şemsi tarafından alıkonmasından sonra yine geleceğe umutla yürür: " Bir gemiciydi artık Recep, vardiyada... Uzakları gözlemesi gerekiyordu. Gözü ilerde olmalıydı gemicinin. Geride olanları hiç bağışlamazdı şu acımasız Karadeniz."

AHMET Uyumlu

Karakter Değirmende kardeşi ile birlikte yaşayan değirmenci Ahmet, köylünün mısırlarını öğretmek zaman geçiren çalışkan ve işine bağlı biridir. Sık sık yanına gelen arkadaşı Hamit ile birlikte Recep'i boğulmaktan kurtarır ve ona iyileşmesi için yardım eden merhametli biridir. Yaptıkları iş yerine kendileri de köyde açma sahibi olmak için plan yaparak kendisine ait olduğunu ne sürdüğü ormanı Hamit ile yakarlar. Olay Hacı Dursun'un bahçesine ilerleyince arkadaşı Hamit saklanırken Ahmet cesur bir şekilde Jandarmanın önüne çıkmaktan kaçınmaz. Kendi topraklarının üstüne konan Hacı'ya karşı direniş gösterirken annesini kaybeden Ahmet, sınırlarını kontrol edemez ve Hacı'yı öldürmek istedi ise de başarılı olamaz ve Jandarma tarafından alıkoynulur.

Aktiviteler Kendi yemeğini, çorbasını kendisi yapan Ahmet oldukça becerikli ve çalışkan biridir. Köydeki dul ve diğer kadınlar tarafından arzu edilen biri olarak Ahmet, genel olarak insanlarla muhabbet halindedir. Sigara içer. Değirmende mısır öğütür.

ÖRNEK ANILAR

Yardımsever Hem yaşadığı yerin insanına hem de doğasına koşturmaktan çekinmeyen Ahmet, yardımsever biridir. Bu özelliğindedir fırtınada kapanan derenin ağzını açmak için var gücü ile çabalar. Nitekim su taşarsa değirmene de gelir ve pek çok insanın mısırı, unu ziyan olurdu. Ölmekten kurtardıkları Recep'in nüfus cüzdanını bulmak için de çok uğraşan Ahmet, iyiliklerinden herhangi bir menfaat beklemmez: "Dolaşılıyor ayakta... Yediğini hak etmek için, didinip duruyor değirmende. Geçen gün bir sandala atıp liman Dairesine götürdüm, gemici kâğıdı için. Nüfus cüzdanın yok, biz ne yapalım, dediler."

Düşünceli Çevresindeki insanlara karşı içsel ve samimi bir tavırla yaklaşan Ahmet, düşünceli biridir. Kendisinden beklenen evlilik sorumluluğu için dahi yeterince maddi güce sahip olmadığını bildiği için kız istemeye de yanaşmaz: " 'Doğru söylüyorsun!' dedi, 'Daha kimseden bir şey istemiş değilim. Neden mi istemedim, istemeye yüzüm yok da ondan. Neyime güvenip de isteyeyim. Şu kuru değirmene mi?'"

Pozitif Her ne kadar fakir ve topraksız da olsa, Ahmet sonunda istediklerine ulaşacağını düşünür. Yaşantısını ve yaşadığı yeri seven adamın memleketine duyduğu duygular para kazanmak için de olsa onu uzaklara gitmekten men eder. Akçakoca'da da mutlu olacağına inanır: "Gün oluyor, kendi kendime, ulan Ahmet diyorum, çek git! Gir böyle bir vapura, çalış! Canına yandığımın, seviyorum Akçakoca'yı. Fakir memleket ama güzel memleket be! İlk yazın sonuna doğru, bir açılıp yeşermesi var. Denizin suyu bile yemyeşil oluyor bu aylarda... Dupduru bir yeşil... Avuç avuç içesi geliyor adamın."

Cesur Kendine güvenen Ahmet, ormanı ateşe verdikten sonra yangının büyümesi ve Hacı Dursun'un tarlasına sıçramasından arkadaşı Hamit gibi kaçmak yerine onbaşı ile gayet cesur bir şekilde gerçeği açıklayarak konuşur. Jandarmanın kendisini durdurmasından korkmaz: "Saklamıyorum! Kendi elimle verdim fitil. Benim de iki karış toprağım bulunsun, dedim. Daha olmazsa gider ormancılarla görürüm hesabımı!"

Mücadeleci Kendi ormanından yakıp açma elde etmeye çalışırken araziye konan Hacı Dursun'a sinirlenen Ahmet, kendisine yardım eden hakkı olan kimsenin hakkı yenmesin diye Dursun'un adaletsizliğini kabullenmez: "Hacı Dursun'a yedirmem bu açmayı ben! Göz göre göre kaptırmam

anamın alın teri döktüğü toprağı. Kadıncağız iki aydır dağ başlarında didindi, durdu açma açacağıım diye. Ben kendi emeğime yanmıyorum, genç adamım ben. Ahmet, anasının açmasını Hacı Dursun'a kaptırmış dedirtmem! Ön ayak olduk Huriş teyzeye de... Bir açma da sen aç dedik..."

Dürüst Hayatı boyunca yiğit bir delikanlı olmaya çalışan Ahmet, dürüst olmaktan kaçınmaz. Tıpkı Hacı Dursun'a olduğu kadar çevresinde dolanan Raife'ye olduğu gibi diğer kadınlara karşı da dürüştür. Kendini arzulayan kadın dul olmasına rağmen herhangi bir art niyet veya kurnazlık düşünmez, düşüncelerini olduğu gibi söyler: "Ben öyle değilim açıkçası... Güllü'yle yatmak aklımdan bile geçmiyor. Seninle yatmak istiyorum, bu doğru! Ama gözüm ondan başkasını görmüyor. Nereye gitsem çıkmıyor aklımdan. Ne yaparsam, ne edersem hep gözümün önünde Güllü! Söyle şimdi ben hanginizi seviyorum!"

İnat Kendi açmalarında fidan dikmeye devam eden Ahmet ve yakınları Hacı Dursun'un şikayeti üzerine araziden atılmak istenir. Kanuni yollardan açmaları alamayan Ahmet, durumu kabullenmek yerine Hacı ve jandarmaya karşı inat ederek kendine çözüm arar. Çıkan boğuşmalarda ölen annesine dayanamayan Ahmet, Hacı Dursun'a mermi yağdırdı ise de başarılı olamaz fakat tutuklanır: "Bu topraklar bizim! Dedi, "Biz açtık bu açmaları... Siz de biliyorsunuz! Yani karakol..."

HAMİT Bilinçli

Karakter Karısı Şerife, oğlu ve iki kızı ile yaşayan Hamit, vicdanı ve iyi niyetine rağmen kendini düşünmek zorunda olan babadır. Her ne kadar sorumluluklarının bilincinde olsa da orman yaktıktan sonra ailesini düşünerek arkadaşı Ahmet'i yarı yolda bırakmaktan çekinmez. Emektar eşeği ile köyde dolanan, mütevazı bir yaşama sahip olan Hamit, üst makamlara rüşvet vermeyi dahi düşünecek kadar kurnaz biridir.

Aktiviteler Askerden arkadaşı olan Ahmet'in değırmene sık sık giden Hamit, yemek yaparken arkadaşına yardım eder. Sürekli sigara içen Hamit, açma sahibi olmak adına her yolu düşünür ve plan yapar. Emektar eşeği Okumuş ile ilgilenir. Kahvehaneye giderek kahve içer, sohbet eder.

ÖRNEK ANILAR

Merhametli Denizin kenarında fırtınada ceset gibi gördüğü adamı ilk gören kişi olan Hamit, askerlik arkadaşı ile kurtardığı Recep'in iyileşmesi için elinden geleni yapar: "Hamit, yerde yatan genç adamın tabanlarını ocağa vermeye çalışıyordu. Ocak başında onun miyanesini getirmeye çalışan Nuri'yi kıcıyla itti bir yana: 'Hele çekill!' dedi, 'Adamın ayakları demir gibi! Biraz ısınsın!'"

Uyanık Babadan kalma at arabacılığı mesleği yürüten Hamit, maddi durumu yeterli olmadığı ve toprak sahibi olmak için aklına gelen düşünceyi yakın dostu Ahmet ile paylaşır. Şayet fındık dikerlerse rahata ve paraya kavuşacağını düşünür: "Ne mi istiyorum... Alaplı yolunda bir açma sahibi olmak... Fındıkta çok iş var. Şimdiden başlarsak beş altı yıl sonra alırız ürünü."

Temkinli Özünde her ne kadar iyi birisi olsa da zamanla kendi çıkarlarına daha fazla önem veren biri haline gelen Hamit, orman yangınında yakalanmamak için kendisini sağlama almak adına Ahmet'i öne atarak saklanmayı uygun görür; böylece yakalansalar da sadece Ahmet yakalanacaktır. Zira Hamit evini ve geçimini düşünmek zorundadır, bu durum dostu Ahmet'i bile şaşırır: "Erkin gemisinin gözü pek Hamit'ini düşündü, Değırmenci Ahmet. Kaç yıl geçmişti aradan! Gözünü budaktan esirgemeyen Hamit, şimdi yoğurdu üfleyerek yiyordu. Bu kadar mı yanmıştı, ağzı süttten. Eğer onu temkinli yapan evlilikse o zaman da evli değil miydi? Çocuksa, o zaman da çocuğı vardı... Olsa olsa geçim derdiydi böyle belini büken."

Azimli Açmalara konan Hacı Dursun'un elinden kendilerine ait olan yeri almak adına Raşit Efendi'ye giderek danışmak ister. Asıl amacı yapılan haksızlığı dava etmek değil aksine ne kadar rüşvet gerekiyorsa vererek olayı ilk elden halletmek ister: "Demek sen bunu pişmiş, kotarılmış bir aş sayıyorsun haaa! Sağ ol! Bu işi yap bitir, tapusunu al! Sana helalından beş yüz kâğıdım var. Bu işe çoluk çocuk kelleimizi koyduk..."

HACI DURSUN Uyumsuz

Karakter Köylü tarafından pek seilmeyen bir karaktere sahip olan Hacı Dursun, tanıdığı makamlar sayesinde her işini kolayca hallettiğı için geniş topraklara sahiptir. Ne paraya ne de toprağıya doymayan açgözlü Dursun, çalıştırdığı kadın işçilere az para vererek kazanç sağlamak ister. Recep'in yanında çalışması konusunda sayğı duymayan sözleri ile beliren adam kendi karı için kabul ederek karın tokluğına Recep'i çalıştırır. Oğıluna sık sık akıl verme gereğı hissededen Hacı, başına bela olmasın

diye oğlu Şemsi'nin peşinde dolandığı Güllü'nün yaşını büyülttürür. Böylece kıza sahip olunacaksa da kaçırılacaksa da oğlu ceza almayacaktır. Kurnazlığı herkesçe bilinen Hacı, Ahmet'in arkasında olan köylü ile girdiği münakaşada Ahmet'in annesinin ölmesine neden olur. Vicdansız ve merhametsiz yapısı ile dikkat çeken Hacı, kendi rahatı ve mutluluğu için başkalarını önemsemeyen bencil bir karakterdir.

Aktiviteler Genellikle fabrikada işinin başında çalışanları kontrol eden 60 yaşındaki Hacı Dursun boş aldıkça tespih çeker. Raşit Efendi ile sohbet eder. Orman koruma memuru ve Jandarmaları yakından tanır. Rüşvetle, tanıdıkla işlerini halleder.

ÖRNEK ANILAR

Cimri Fabrika çalışmazken evine çuvalla fındık açmaya giden kızlara eksik fındık getirdiklerinde ücret ödemeyen Hacı Dursun, kızlar para istediğinde vermemek için türlü laflar eder. İnsanları köyde bir şekilde kendine borçlu bırakmayı ve kendisi için çalışmalarını sağlar: “Beş lira mı istiyor?” dedi. “Beş lira haaa! Alacaklı mısın borçlu mu bi bakalım. Dükkânın birinden üç metre Amerikan almışsın. Öbür dükkândan da zeytinlen şeker... Ne tutar, hepsi biliyor musun?” ”

Gösterişçi Fındık fabrikasında maaşsız çalıştırdığı Recep, para isteyip de üstüne başına almak istediğinde adamı geçiştirir. Zira kendisinin de giyim üzerine dükkânı olduğu için pazarcılardan mal alınmasını istemez: “Olmaz, diyorum sana, olmaz. Burda çalışan adam, pazarcılardan mal almaz, koskoca bir dükkân dururken... Acele etme diyorum sana!”

Pişman Oğlu Şemsi'ye fazla yüz veren Hacı Dursun oğlunun yaşını askere geç göndermek için küçük yazdırdı ise de artık pişman olur. Zira eğer yaşını normal yazdırsa çoktan askere gidecek olan oğluna seneye rahatça düğün yapabileceğini düşünür: “Çok yanlış ettim, çook!” dedi. “Yaşını ufak yazdırmamak varmış. Şimdi askerde olacaktın! Bi yıl sonra da dönerdin. Evlendirirdim, olur biterdi.” ”

Bencil Oğlunun hatta içten içe kendinin bile Güllü'ye bakışı farklı olan Hacı Dursun evlenmek üzere kendisine danışan Recep'e sert bir şekilde çıkarak genç adama bencilce yaklaşır: “Nee! Evlenmek mi dedin! Evlenmek haaa! Sen kim, evlenmek kim!”

Kurnaz Raşit Efendi ile de konuşarak Güllü'nün yaşını büyötmek isteyen Hacı Dursun asıl niyeti oğlu kıza karşı herhangi bir suç işlerse kızıdan yana ceza almamasını sağlamaktır. Zira oğlu her fırsatta Güllü'ye tacize kalkışır: “İşi bu kadar oluruna bırakmak hoşuma gitmez. Elimin altında duran bir kızın, bir gün başıma çorap örmesi ağır gelir bana... Fırsat bulmuşken yaşını büyöltür on sekize çıkarırız. Başına da bir kaza gelirse, eh ne yapalım çocuk değildi ya, kendi düşen ağlamaz, demesi kolay olur.”

Açgözlü Ahmet'in ve Hamit'in canı gönülden isteyerek elde ettiği açmaların da üzerine konan Hacı Dursun, ırgatlarına hepsinin dışarı atılmasını emreder: “Daha duruyorsunuz be! diye gürlledi, “Kursağınızdaki aş, kimin kazanında kaydadı, nankör herifler! Tutun atın diyorum size, şunları.”

GULLU Dışadönük

Karakter Namı pek çok yere ulaşmış bir kaptan olan Sadık Reis'in kızı olan Güllü babası kadar güçlü, kararlı ve inattır. Köydeki pek çok genç kıza göre daha dikkat çeken bir yapıya sahip olan Güllü, Hacı Dursun'un fındık fabrikasında işçidir. Adeta bir erkek kadar güçlü ve kuvvetli olan Güllü, kendisine saldıran Şemsi'ye çoğu kez engel olmayı başarır. Düşünce yapısı olarak kendini bilen ve özgüveni yüksek olan karakter, fabrikada hoşlandığı Recep'e açılmaktan da çekinmez. Zeki ve uyanık bir kız olmasına rağmen Şemsi ve Hacı Dursun'un hile ve ısrarlarından kurtulmayı başaramaz. Her ne kadar iffetli bir kız olsa da sonunda Şemsi'nin olur ve aşkı Recep ile ayrılmak zorunda kalırlar.

Aktiviteler Sabahları erken saatlerde uyanıp fabrikaya giden Güllü, erken saatlerde Recep ile buluşur. Fındık işçisidir. En yakın arkadaşı fabrikada da birlikte çalıştığı Hacer'dir.

ÖRNEK ANILAR

Güçlü Fiziksel yapısı ve kuvveti itibarı ile güçlü özelliklere sahip olan Güllü hem manen hem de madden güçlü bir kızdır. Çevresindekilere karşı bu çifte gücünü yeri geldiğinde yansıtmaktan çekince duymaz: “Çavuş çıkarken üç kızın arasında Güllü giriyordu içeri. Sırtındaki, en azdan kırk kiloluk iç fındık çuvalı, belini bile bükememişti. Yüzü gözünü sıkı sıkıya örtülüydü. Sırtındakini usulca bıraktı baskülün üzerine. Gitti, Emine ile Zehra'nın yüklerini indirmeye.”

İnat Şemsi'nin tüm ısrarlarına rağmen onunla evlenmemek için büyük bir inada girer. Hacı'nın fabrikasında da her işi yapabiliyor olmasına rağmen kendisinden beklenen erkek işlerine elini sürmek istemez: "Yapamam deyince yapamam! ... Erkek işine elimi süremem!"

Namuslu Şemsi tarafından taciz edilen diğer kızlar gibi olmak istemeyen Güllü, Şemsi'nin kendisini kıştırdığı her yerde adamları Zeynel ve Hüsnü'yü dahi alt ederek namusunu korumayı başarır: "Merdivenin tırabzanını eline geçiren Güllü, sıkıca tutunarak ayaklarını da çekip kurtardı Şemsi'nin kollarından. Sıkı bir tekme salladı boşluğa. Yanına kimseyi yanaştırmak istemiyordu. Salladığı tekmelerden biri, burnuna gelmişti Hüsnü'nün. İki eliyle yüzünü kapatan Hüsnü canının acısından kıvrılarak çöküverdi merdivenin alt başına: 'Canına yandığımın zillisi!' diye homurdandı."

Pratik Şemsi tarafından yine kapana kısıldığını anlayan Güllü, kapıyı kapatır ve düşünmeye başlar. Hemen kendince çözüm bulan Güllü, razı gibi görünüp Şemsi'yi oyuna getirerek pencereden atlayarak uzaklaşır: "Güllü, karadut'tan yılan gibi kaymış, çiti aşmıştı bile. Sakaların köpeği ayak seslerini duymuş olacaktı. Havlayıp duruyordu boyuna."

Cesur Karşılaştığı zorlu durumlarda kendini korumayı başaran Güllü, cesaretini her ortamda gösterebilen biridir. Hacı Dursun'un üzerine kaydettirdiği fidanlıklarda Ahmet tarafı ve Hacı tarafında çıkan taş atmalı savaşa karşı sesini yükselten Güllü, herkesi durdurmayı başarır: "Koç başı kadar bir taşı elinde tutan Güllü: 'Çekilin!' dedi, 'Buraya adam öldürmeye mi geldiniz, Hacı'nın açmasında çalışmaya mı?' "

Konuşkan Hakkını aramayı seven Güllü, kendi inandığı, bildiği her şeyi konuşmaktan geri kalmaz. Karşısındaki ister kendisinden yaşça büyük olsun ister kadın ister erkek olsun Güllü, diyeceğini der. Annesi bile kızının dilediği gibi yaşadığını bilir: "Bilirsin sen de... Benim kızım başkalarının kızına benzemez. Kendisi he demezse, öldür Allah dedirtemezsin."